„GŁOS NARODU"
wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 9-tej rano i o godz. 6-tej wiecz. W niedzielę i święta uroczyste raz na dzień rano

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.
Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwurazową wysyłkę dziennie DOPŁACA się 40 hal. MIESIĘCZNIE. Zmiana adresu: 40 hal.

Wydanie poranne

Cena 4 halerze

GŁOS NARODU

WYCHODZI DWA RAZY DZIENNIE.
Dziennik polityczny założony w r. 1893 przez JÓZEFA ROGOSZA.
Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

GŁOS NARODU
Osobna prenumerata na wydanie poranne wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.
Numer poranny 4 h., wieczorny 10 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchji i w państwie niemieckiem. Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. —Rękopisów redakcja nie zwraca. Adres Red. Ul. św. Krzyża l. 7. Adres tel. „Głos Narodu" Kraków. Telefon Nr. 190

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu", róg św. Krzyża i Mikołajskiej l. 7. Od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., układ tabelaryczny, liczbowy od wiersza 30 h. za pierwszy raz, każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz, — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje: we Lwowie S. Sokołowski, pasaż Hausmanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler, M. Opelik, M. Dukes, H. Schalek, E. Brann, Kutschera & Schieri, R. Mosse, Friedl, w Berlinie F. E. Coe, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Raczkowski 14. Cite de Trevise, John F. Jones & Cie.

275. Kraków, sobota dnia 9-go czerwca 1906 roku. ROK XIV.

Reforma wyborcza.

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu komisji reformy wyborczej podał przewodniczący P l o y do wiadomości, że wybór przewodniczącego usunięto z porządku dziennego, ponieważ Izba nie dokonała wyborów uzupełniających do komisji.

W dalszej dyskusji zabrał głos bar. B e c k. Mówca przypomina co już oświadczył, że pozostanie przy dotychczasowych podstawach praw wybo... ch jest niemożliwe. Materjał, składający się z przedłożeń i propozycji ks. Hohenlohego tworzy podstawę do obrad komisji. Nie można sądzić, by rząd zmodyfikował przedłożenie rządowe, lub nowe czynił propozycje, gdyż to równałoby się opóźnieniu całej sprawy. Rząd sądzi, że tylko wówczas, gdy komisja rozpocznie obrady merytoryczne, nastąpić może szybkie załatwienie tej kwestji. Z góry można przewidzieć, że w komisji pojawi się cały szereg wniosków. Rząd nie będzie czynił trudności przyjęciu propozycji ze zmianami, jeżeli tworzyć one będą drogę porozumienia między stronnictwami. Reforma u nas większe może przynieść korzyści, niż gdzieindziej, gdyż zmusza narodowe stronnictwa do porozumienia się, a tem samem toruje drogę do pogodzenia się. Później można oczekiwać porozumienia, co do innych kwestji. Sądzę stanowczo, że walka o prawo wyborcze niebawem będzie musiała się zakończyć, jeżeli nasze życie ekonomiczne ma być uzdrowione. Dlatego mogę tylko panów prosić: Postępujcie łącznie z nami i nie opóźniajcie tego wielkiego, odpowiedzialnego zadania, od którego rozwiązania zależy koncentracja sił narodowych, zdrowy parlament i zjednoczona Austrja. W sprawie formalnego postępowania należałoby rozpocząć natychmiast uchwaloną dyskusję szczegółową. Rząd wszystko uczyni, aby usunąć istniejące jeszcze przeszkody i dzieło do końca doprowadzić.

Pos. S t r ü g k h proponuje, aby przy § 6 obradować według krajów koronnych, załatwić naprzód kwestję podziału na okręgi wyborcze i łącznie z tem liczbę mandatów odnośnych krajów.

Pos. A d l e r oświadcza, że porządek jest obojętny. Ponieważ brak materjału co do Czech, można rozpocząć od Galicji i natychmiast obradować nad liczbą mandatów i podziałem na okręgi wyborcze.

Pos. O n c i u l stawia wniosek, by zasadniczo głosować nad repartycją mandatów na poszczególne kraje, a w ich granicach na poszczególne narodowości.

Pierwszą część tego wniosku odrzucono 19 gł. przeciw 18, wobec czego odpadło głosowanie nad resztą. Natomiast przyjęto wniosek posła Stürgkha.

W sprawie wniosku pos. Adlera o Galicji zaznacza p. A b r a h a m o w i c z, że byłoby wskazane postępować w porządku przedłożenia rządowego. Dr. Adler sądził, że wyświadcza przysługę Polakom, ci jednak za to pierwszeństwo dziękują i proponują rozpoczęcie dyskusji od Dalmacji.

Wniosek pos. Adlera odrzucono.

Przewodniczący P l o y proponuje następne posiedzenie we wtorek o 5 po południu z porządkiem dziennym: 1) Ewentualny wybór przewodniczącego, 2) Szczegółowa dyskusja nad § 6.

Wniosek ten przyjęto i na tem zakończono posiedzenie.

Izba panów.

Wiedeń. W dalszym ciągu posiedzenia Izby panów bar. B e c k przedstawiając program rządu oświadczył w kwestyi węgierskiej, że obecny stan ciągłych przesileń ugodowych z wszystkiemi ich smutnemi następstwami nie może być utrzymany. Obustronny interes wymaga, aby stworzyć zupełnie jasną sytuację i przy obustronnej dobrej woli będzie można dojść do zadowalniającego obie części monarchii ukształtowania stosunków politycznych i ekonomicznych. Trzeba jednak stworzyć zorganizowany pokój, a nie dwuznaczny pakt, tak, aby treść i znaczenie umowy nie mogły podlegać stronniczym interpretacyom. Sytuacye przymusowe muszą zniknąć raz na zawsze.

Minister zakończył słowami: Izba panów z pewnością z zadowoleniem przyjmie do wiadomości, że gabinet ten ma na celu gwarancye narodowych praw wszystkich ludów. Gabinet, utworzony z reprezentantów wielkich stronnictw, może mieć tylko cele możliwe do osiągnięcia na drogach ogólno-austryackich; w tem leży gwarancya, że rząd pozostanie w zgodzie z intencyami Izby panów (żywe oklaski, minister odbiera gratulacye).

Izba przystąpiła do porządku dziennego, mianowicie do ustawy o rejonowaniu buraków cukrowych.

Po przemówieniach referenta, ministra sprawiedliwości i Plennera, przyjęto ustawę w myśl wniosku komisji i rozpoczęto dyskusję nad ustawą o zabezpieczeniu urzędników prywatnych.

Hr. P i n i ń s k i w dłuższem przemówieniu wykazywał znaczenie tej ustawy dla całego stanu urzędników prywatnych, szczególnie w Galicyi i oświadczył się za jej przyjęciem.

Po przemówieniu ministra Bienerta i kilku jeszcze mówców, **ustawę przyjęto** w brzmieniu proponowanem przez komisję Izby panów.

Izba posłów.

Wiedeń. W dalszym ciągu wczorajszego posiedzenia Izby posłów przy obradach nad nowelą przemysłową, jeneralny referent komisji przemysłowej dr. M a ł a c h o w s k i w dłuższej mowie wykazywał konieczność reformy noweli przemysłowej i analizował sposoby przeprowadzenia tej reformy. Referent omówił następnie środki, celem popierania stanu średniego rękodzielniczego i podnieść znaczenie egzaminu terminatorskiego, oraz związków przymusowych.

W dyskusji jeneralnej przemawiali pos. B ö h e i m i K r a t o c h w i l, poczem obrady przerwano.

Na końcu posiedzenia poseł H o f e r wskazuje na przeprowadzoną przed kilku dniami rozprawę pos. Wilka przeciw ks. Szpondrowi. Zakończyła się ona uwolnieniem ks. Szpondra, z czego wynika, że zarzut uczyniony pos. Wilkowi, należy przyjąć za udowodniony. Prezydent nie ma w tym wypadku żadnego innego środka, jak czekać, aż ze strony sądu nadejdzie żądanie wydania p. Wilka. Posłowie mogą go tylko ignorować, nie popierać. Tymczasem mówca musi stwierdzić z ubolewaniem, że pos. Wilk został wprawdzie wykluczony z Koła polskiego, ale wśród innych posłów znajduje podpisy dla interpelacji. Mówca wylicza nazwiska posłów, którzy interpelacje takie ostatnimi dniami podpisywali. Zapytuje więc prezydenta, czy byłby skłonnym donieść sądowi o tej sprawie, aby sąd zażądał wydania pos. Wilka.

Wicepr. K a i s e r oświadczył, że prezydjum zastanowi się nad tą sprawą.

Na tem posiedzenie zamknięto; następne we wtorek.

Delegacje.

Wiedeń. Na popołudniowej konferencji członków delegacji prawicy Izby posłów desygnowano p. Dawida Abrahamowicza na wiceprezydenta delegacji austrjackiej.

Jak donosi „Poln. Corresp.", do komisji budżetowej delegacji austrjackiej zostali desygnowani następujący polscy delegaci: Bobrzyński, Dulęba i Kozłowski; do komisji petycyjnej ks. Pastor, na sekretarza delegacji z Polaków Głąbiński.

Wiedeń. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu delegacji przyjdzie do starcia między Niemcami a Słowianami i Włochami. Niemcy bowiem chcą, aby wiceprezydentem wybrano posła niemieckiego z lewicy, gdy mandat ten w roku bieżącym przypada z kolei dla prawicy. Wobec tego Włosi będą zgodnie z Słowianami głosować za kandydaturą Abrahamowicza.

Z Koła polskiego.

Wiedeń. (Tel. wł.) Dziś o godzinie 5 po południu zbiera się Koło polskie celem dokonania wyboru całego prezydjum. Nie ulega już wątpliwości, że prezesem wybrany będzie Dawid. A b r a h a m o w i c z. Już wczoraj bowiem stronnictwa zgodziły się na tę kandydaturę. Chodzi tylko o osobę I wiceprezesa. Godzono się na kandydaturę B o b r z y ń s k i e g o, pojawiły się jednak pogłoski, że nie przyjmie on wyboru. Wobec tego polskie centrum ludowe i frakcja demokratyczna stawiają kandydaturę D u l ę b y.

W sprawie kolei do Gorlic.

Wiedeń. (Tel. wł.) Wczoraj przybyła do parlamentu deputacja miasta Gorlice, i pod przewodnictwem ks. Pastora była u ministra kolejowego dra Derschatty i u ministra dla Galicji hr. Dzieduszyckiego. Deputacja prosiła, aby w razie wybudowania kolei z Jasła do Koniecznej wybudowano także odnogę kolejową do Gorlic.

Duma.

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Na wczorajszem posiedzeniu Dumy rząd odpowiedział na interpelacyę, wniesioną w Dumie w sprawie telegramów, ogłoszonych w „Prawit Wiestniku", a odnoszących się do zniesienia kary śmierci. Z powodu tego nastąpiła przerwa w dyskusyi nad kwestyą agrarną.

Wielu mowców, szczególnie posłów robotniczych, atakowało gwałtownie rząd.

Pos. Aładjin oświadcza, że Duma i rząd stoją wrogo naprzeciw siebie i któreś z nich musi ustąpić z widowni. Prezydent przywołał mówcę do porządku.

Inni, do tej samej grupy należący posłowie, żądają zwołania konstytuanty. Między członkami umiarkowanych i radykalnych stronnictw przyszło do żywej dyskusji.

Pos. Rodiczew i Lednicki wskazywali konieczność ścisłego przestrzegania życia konstytucyjnego, ponieważ w przeciwnym wypadku monarcha sam zostałby wciągnięty w rewolucyę.

Po dłuższej dyskusyi uchwaliła Duma wniosek następujący, przedłożony przez pos. Nabokowa: „Ze względu na to, że cały naród życzy sobie zniesienia kary śmierci, jakoteż ze względu na to, że w przyszłości wykonanie wyroku musi być uważane nie jako akt sprawiedliwości, tylko jako zupełnie zwykłe morderstwo, Duma przechodzi do porządku dziennego."

„Związek pracy" proponuje wybór komisyi celem utworzenia w całym kraju lokalnych komitetów, wybranych na podstawie powszechnego głosowania celem szybszego rozwiązania kwestyi agrarnej.

Liczni mowcy ze stronnictwa „kadetów" wykazywali niemożliwość przeprowadzenia tego projektu.

Pos. Aładjin (ze „Związku pracy") wywodzi, że lokalne komitety wytworzą w kraju tysiące małych Dum, będących siłą, której rząd nigdy nie zdoła stłumić. Mowca zakończył słowami: Nasz projekt ma realne podstawy, podczas gdy projekty innych stronnictw są abstrakcyjne. Nie możemy tu przeprowadzić tego, rezygnujemy więc z natychmiastowych obrad.

Izba przekazała wniosek „Związku pracy" komisyi. O godz. 7 min. 20 posiedzenie zamknięto. Następne dzisiaj.

Rada państwa.

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Na wczorajszem posiedzeniu Rady państwa weryfikowano wszystkie mandaty z wyjątkiem 4, co do których nie nadeszły jeszcze dokumenty wyborcze.

Zmiany w gabinecie.

Petersburg (Tel. Wł.) „Wiek XX" donosi, że **Goremykin za kilka dni ustąpi,** a następcą jego zostanie Styszyński. Również ustąpi Szczegłowitow i Stołypin. Ministrem rolnictwa zostanie Hurko, a ministrem spraw wewnętrznych Belegar, były dyrektor kancelaryi Trepowa.

Kadeci a stronnictwo pracy.

Petersburg (Tel. Wł.) Dzienniki podają, że kadeci zaczynają tracić w Dumie wpływ swój na rzecz stronnictwa pracy. Gdy dawniej wnioski ich przechodziły jednomyślnie, teraz wywołują one szerszą dyskusję i opór.

Rząd i kwestja agrarna.

Wiedeń. (Tel. wł.) „Zeit" donosi z Petersburga, że pobyt Wittego za granicą złączony jest z staraniami o nową pożyczkę, której rząd potrzebowałby dla ewentualnego uregulowania sprawy agrarnej. Pomimo bowiem oporu rządu przeciw reformie agrarnej, reforma ta będzie przeprowadzona, choć prawdopodobnie w rozmiarach szczupłych.

KRONIKA

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 9-go czerwca.

— **Niebezpieczeństwo powodzi** w Krakowie minęło. Wprawdzie woda na Wiśle w ciągu dnia wczorajszego od godziny 6 rano do godziny 9 wieczór z 2 m. 05 podniosła się do 2 m. 33 i ten stan trwał do dziś godziny 3 rano, odtąd jednak zaczęła powoli opadać, tak że do godziny 6 rano spadła o 8 cent., czyli że stan wynosił już 2 m. 25.

Na Rudawie również woda cokolwiek opadła i nigdzie z brzegów nie wystąpiła. Z najbliższych brzegów woda zalała jedynie pobrzeżną granicę miejskiej fabryki betonowych płyt chodnikowych i nisko położone łąki miejskie w Dąbiu.

Deszcze przy zmiennym kierunku wiatru z północnego na południowo-zachodni, znacznie zmalały, a dziś rano padał tylko deszcz bardzo nieznaczny, jakkolwiek horyzont zakryty jeszcze gęstemi chmurami. Ta przerwa w deszczach wstrzymała przybieranie wody i zdaje się uchyliła niebezpieczeństwo wylewu.

Według zasięgniętych przez nas informacji w ostatniej chwili przed zamknięciem dziennika, stan wody na Wiśle wynosi już 2 m. 05, tj woda opadła już o 28 centm.

— **Esperanto.** Walne zgromadzenie towarzystwa „Esperanto" odbędzie się w sobotę dnia 9 bm. o godz. 7 wieczorem w lokalu tegoż stowarzyszenia (Stolarska 15 II). Na porządku dziennym: 1) Zagajenie. 2) Wybór wydziału i komisji rewizyjnej. 3) Wnioski i interpelacje. Komitet zaprasza wszystkich interesujących się ruchem esperanckim do udziału w tem Walnem Zgromadzeniu.

— **Z resursy urzędniczej:** Przypomina się, że dzisiaj t. j. 9 bm. odbędzie się w lokalu Resursy Urzędniczej przy ul. św. Jana l. 6 (dawniej sala hotelu saskiego) zebranie towarzyskie podczas którego przygrywać będzie orkiestra 56 pp. Początek o godz. 9 wieczorem. Wstęp dla członków i pp. akademików (za okazaniem legitymacji) 1 k. dla zaproszonych gości 3 k.

---o---

Repertuar teatru miejskiego.

Poniedziałek: Występ szkoły dramatycznej p. Przybyłowicza.

Wtorek: „Dom lalki" (Nora) Ibsena, występ pani Morskiej-Popławskiej.

Środa: „Upiory" dramat w 3 aktach Ibsena.

Czwartek: teatr zamknięty.

Piątek: „Dom lalki"

Sobota: „Hedda Gabler" Sztuka w 4 aktach Ibsena.

Niedziela: „300 dni" krotochwila w 3 aktach. Gavault i Charvey.

TELEGRAMY.

(Z dnia 9-go czerwca.)

Z armji.

Wiedeń. Dziennik rozp. wojskowych ogłasza zamianowanie komendanta pułku piech. 77 Franciszka Rizy'ego komendantem 9 brygady piechoty, a pułkownika Franciszka Hopnera komendantem 77 pp.

Sprawy kolejowe.

Wiedeń. Na posiedzeniu komisyi przybocznej Rady kolejowej dr. Seinfeld przedłożył wniosek, wzywający ministerstwo kolei, aby zreorganizowało służbę warsztatową kolei państwowych przez założenie centralnej dyrekcyi dla tej gałęzi służby. — Szef sekcyi Buschmann przyrzekł sprawę tę zbadać, poczem wniosek przekazano ministerstwu kolei do zbadania.

Przy wniosku pos. Battaglii w sprawie uregulowania dostaw kolejowych oświadczył szef sekcyi Buschmann, że sprawa dostaw dla wszystkich gałęzi państwowej ministracyi jest obecnie przedmiotem szczegółowych obrad przybocznej Rady przemysłowej. Aż do uregulowania tej kwestyi ministerstwo kolei gotowe jest wydać ogólne pouczenie dla dyrekcyi kolejowych o terminach dostaw.

Kongres górników.

Londyn. Międzynarodowy kongres górników, przyjął wczoraj rezolucyę, uznającą ubezpieczenie górników na starość za konieczne, a upaństwowienie kopalń za pożądane.

—o—

Wiedeń. „Wiener Ztg." ogłasza: Minister sprawiedliwości przeniósł adjunktów sądowych I. Szymeczecka ze Skawiny do Białej i J. Parucha z Czarnego Dunajca do Skawiny; dalej nadał posady adjunktów Witołdowi Wittigowi w Podgórzu, Józefowi Młodzianowskiemu w Przeworsku i Dr. Hilaremu Hubaczkowi w Chrzanowie.

Zamianował adjunktami auskultantów: Dr. Ernesta Truskolaskiego dla Białej, Dr. Bronisława Krzyżanowskiego dla Tuchowa, Dr. Tadeusza Dziurzyńskiego dla okręgu krak. wyż. sądu kraj., Eustachego Gaertnera dla Pilzna, Dr. Zdzisława Lubomęskiego dla Gorlic, Jana Zgórniaka dla okręgu krak. wyż. sądu kraj. i Dr. Stanisława Małetę dla Czarnego Dunajca.

Wildparkstation. Cesarz Wilhelm powrócił z Wiednia.

Wydawca dr. Antoni Beaupre, redaktor odpow. Jan Grzywiński, Drukarnia Głosu Narodu pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.